

MISSIV

Datum
2018-09-28

Dnr
7.3.8-2017-751

Sámediggi
Sámedigge
Sámiédiggie
Saemiedigkie

Forum för levande historia Kulturdepartementet

Redovisning av Sametingets arbete inom ramarna för regeringens nationella plan "Samlat grepp mot rasism och hatbrott".

Bakgrund

Sametinget har fått i uppdrag av regeringen att kartlägga förekomsten av rasism mot samer idag, såväl bland vuxna som hos barn och ungdomar. Kartläggningen ska omfatta utsatthet för rasism och hatbrott. I uppdraget ingår att lämna förslag till åtgärder mot rasism mot samer samt att sprida resultatet av kartläggningen.

Regeringen har konstaterat att det saknas en systematisk kartläggning av förekomsten av rasism mot samer i Sverige idag och att detta behövs för att synliggöra problemet och bedöma vilka insatser som behövs.

Samiska företrädare har i olika sammanhang tagit upp den rasism som samer som grupp utsätts för. I regeringens nationella plan mot rasism (*Samlat grepp mot rasism och hatbrott – Nationell plan mot rasism, likande former av fientlighet och hatbrott – Regeringskansliet*) beskrivs även detta. Många samer vittnar om rasism på lokal nivå. Det kan yttra sig som mobbning i skolan, kränkningar och hot om våld i sociala medier. Det förekommer även att renar angrips som ett uttryck för rasism mot samer.

Uppdraget att kartlägga rasism mot samer i Sverige har Sametinget låtit *Vaartoe – Centrum för samisk forskning* vid Umeå universitet genomföra. Syftet med uppdraget har varit att kartlägga rasism mot samer i Sverige idag. Detta har gjorts genom att studera specifika data som angetts i Vaartoes uppdrag för att identifiera de mekanismer som diskriminerar samer, samt vilka åtgärder forskare föreslår för att motverka dessa mekanismer. Det teoretiska ramverk som använts för att identifiera rasistiska mekanismer är utformat av Gabrielle Bergman och Yin Paradies.

Sametinget har inga tidigare erfarenheter av att arbeta med rasism och har inte heller haft något sådant uppdrag.

Organisering och styrning

Ett samarbetsavtal tecknades mellan Sametinget och *Umeå Universitet, Vaartoe – Centrum för samisk forskning*. I avtalet framgår det tydligt hur arbetet ska genomföras.

Cujuhus/adress
Box 90, 981 22 GIRON/KIRUNA
Besöksadress: Adolf Hedinsvägen 58

Telefovdna/telefon
0980 - 780 30 (växel)
0980 - 780 21 (direkt)

Fákxa/telefax
0980 - 780 31

www.sametinget.se

Styrgruppen har det yttersta ansvaret för uppdraget som innefattar, planering, kontroll och styrning. I styrgruppen ingår Sametingets kanslichef, avdelningschefer och enhetschefer. Umeå universitet anställde en projektledare för att genomföra kartläggningen samt tillsatte en referensgrupp bestående av företrädare för samiska organisationer och personer med sakkunskap inom området. Ansvaret för arbetet har fördelats enligt följande:

Styrgruppens ansvarar för att:

- tolka uppdraget för genomförandet
- ta fram förfrågningsunderlag för upphandling och beslutar om budget.
- säkerställa tillgång på resurser
- följa och stödja arbetet
- informera styrelsen om arbetet
- ta ställning till slutresultatet och överlämna detta till *Forum för levande historia*

Projektledningens uppdrag omfattar:

- Kartläggning av förekomsten av rasism
- Förslag till åtgärder mot rasism
- Spridning av resultatet enligt vald metod

För att stämma av arbetet har delredovisningar lämnats till Sametingets styrgrupp tillika ledningsgrupp. Den första delrapporten i samband med att fakturering i december 2017 och den andra i maj 2018. I samband med slutrapporten har Sametinget också haft ett uppföljningsmöte. Sametinget har inte fått några indikationer från uppdragstagaren att budgeten eller tidsramen har varit för snäv. Förutom de medel som fanns för uppdraget har Umeå universitet även gått in med egna medel.

Aktiviteter

Tjänstemän från myndigheten har tillsammans med ledningen deltagit vid fortbildning om rasism för statliga myndigheter. Efter ett seminarium med Marco Helles publicerades en artikel om rasism och rasism mot samer på Sametingets hemsida¹. Aktiviteter som inte är genomförda ännu men som är inplanerade:

- Ett seminarium för de samiska företrädarna, organisationerna och andra för att förankra och utveckla de åtgärder som föreslås i kartläggningen av rasism mot samer. Seminariet genomförs av Vaartoe i samverkan med Sametinget.
- En presentation av kartläggningen för Sametingets personal i samband med kommande personalkonferens.

Måluppfyllelse

Syftet med arbetet har varit att göra en kartläggning av rasism mot samer, ta fram åtgärdsförslag och sprida kunskapen. Några andra effekt- eller resultatmål har inte tagits fram. Detta medför att några indikatorer för att följa upp målen inte har använts i arbetet.

För att säkerställa hur det fortlöpande arbetet med kartläggningen har gått har avstämningsmöten hållits mellan Sametinget och Umeå universitet.

¹ <https://www.sametinget.se/rasism>

Sametinget bedömer att uppdraget är delvis genomfört. Sametinget har genomfört uppdraget i de delar som handlar om kartläggning och åtgärdsförslag. I rapporten som inlämnats framgår i vilka former och i vilken omfattning rasism förekommer mot samer och förslag ges på åtgärder för att motverka rasism mot samer. Det som ännu återstår är att sprida resultatet vidare. Sametinget kommer att anordna ett seminarium för samiska företrädare, organisationer och andra för att förankra resultatet och diskutera åtgärdsförslagen. Resultatet ska även presenteras för Sametingets tjänstemän. Sametinget kommer att trycka upp rapporten för att kunna sprida resultatet av kartläggningen till andra intresserade. Planen för att presentera resultatet ligger efter det datum då rapporten lämnas in till Forum för levande historia och kulturdepartementet.

Sametinget bedömer att vi bidragit till det övergripande målet i regeringens plan *ett strategiskt, effektivt och samlat arbete mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott i Sverige* genom att ta fram kunskaper om vilka former av rasism som förekommer mot samer. Genom arbetet har även belysts inom vilka områden det saknas kunskap och i vilken omfattning rasism mot samer förekommer. Utifrån kartläggningen och åtgärdsförslagen behöver vi ta fram en åtgärdsplan som ett verktyg för fortsatt arbete mot rasism mot samer.

En effekt av kartläggningen av rasism mot samer skulle kunna bli att regeringen fattar beslut om en sannings- och försoningskommission i Sverige. Sametinget har arbetat med att förbereda för en sådan kommission och Sametingets styrelse diskuterar för närvarande en hemställan till regeringen.

Samverkan

Utöver samarbetet med Umeå universitet har Sametinget haft samverkan med Brottsförebyggande rådet.

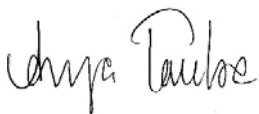
Kompetensförsörjning

För att genomföra uppdraget köpte Sametinget in tjänsten av *Vaartoe – Centrum för samisk forskning*, Umeå Universitet. För att säkerställa att de anställda på Sametinget får kunskaper om detta område kommer Sametinget att presentera denna kartläggning för samtliga anställda på en kommande personalkonferens. Delar av Sametingets ledningsgrupp samt myndighetens kommunikator har deltagit på seminarium om rasism med Marco Helles.

Resultat av kartläggning

Kartläggningen visar att det förekommer rasism mot samer. För en mer utförlig beskrivning läs rapporten *Kartläggning av rasism mot samer i Sverige*, se bilaga.

Kiruna den 28 september

Anja Taube, kanslichef

Cujuhus/adress

Box 90, 981 22 GIRON/KIRUNA

Besöksadress: Adolf Hedinsvägen 58

Telefodna/telefon

0980 - 780 30 (växel)

0980 - 780 21 (direkt)

Fåksa/telex

0980 - 780 31

www.sametinget.se